

RISBERGS NATURALISM

Olle Risberg anser att det råder ett dödläge i diskussionen om normativa skäl mellan mig och Jonas Olson – ett ”dödläge” i den meningen att ingen av oss övertygas av den andres argument. Men han anser att det finns en tredje ståndpunkt, som är bättre än våra, nämligen (metaetisk) *naturalism*, som innebär att det finns normativa skäl och normativa fakta (vilket Olson förnekar), men att dessa är naturliga (vilket jag förnekar).

Risbergs tes bygger inte på någon avvikande tolkning av ”naturlig”. Han säger att ”fakta om lycka och lidande, form och färg, folk och få och sådana saker brukar räknas som naturliga fakta”. Det skulle både Olson och jag hålla med om. En variant av den naturalistiska tesen är t.ex. att det faktum att en handling bör utföras är identiskt med det naturliga faktum att handlingen maximerar njutning.

Risberg anser alltså att hans naturalism har en fördel framför min non-naturalism och Olsons misstagsteori. Han menar nämligen att naturalismen, eller kanske snarare olika specifika *versioner* av naturalism, *förklarar vissa normativa fakta och gör förutsägelser om flera moralfilosofiska områden* – något som varken min non-naturalism eller Olsons misstagsteori kan göra. Risberg formulerar det också så att ”naturalismen ju implicerar att det finns vissa handlingar som vi bör eller har skäl att utföra”.

Detta är en rätt svårsmält tes! Naturalismen säger att det att en handling bör utföras är *detsamma* som att handlingen har en viss naturlig egenskap (t.ex. att den maximerar njutning). Denna tes implicerar mycket riktigt att varje handling som har denna naturliga egenskap bör utföras. Men detta innebär ju bara, enligt naturalismens egen tolkning, att varje handling som har denna egenskap har denna egenskap. Till exempel att varje handling som maximerar njutning maximerar njutning. Detta är en ren truism. Och eftersom det är en ren truism impliceras den trivialt av vad som helst, alltså även av non-naturalismen och misstagsteorin. Så detta visar inte att naturalismen har en fördel framför non-naturalism och misstagsteori.

Risberg anser vidare att naturalismen kan hantera ”det Mooreanska argumentet” mot misstagsteorin. Detta argument bygger på att det

finns normativa fakta. Vilket även naturalismen påstår. Men Moore är ju non-naturalist, så hans argument bygger rimligen på att det finns *icke-naturliga* normativa fakta – och annars vore det ju inte heller något argument mot misstagsteorin – och just detta förnekar ju Risbergs naturalism. Så inte heller detta är en fördel med naturalismen.

Risberg menar också att (vissa versioner av) naturalismen kan ”förklara både vilka fakta som är rättgörande och vad detta överhuvudtaget innebär”. Anta att naturalismen säger att egenskapen att vara rätt är identisk med egenskapen att maximera njutning. Såvitt jag förstår menar Risberg att den senare egenskapen då är ”rättgörande”, nämligen därför att det är just den som *gör* en handling rätt.

Inte heller detta är övertygande. Dels är det knappast en *förklaring* till att just denna egenskap är rättgörande. Och dels är det svårt att förstå att denna egenskap kan *göra* en handling rätt. Att handlingen är rätt ju är *identiskt* med att den har denna egenskap. Att handlingen har en viss egenskap kan knappast göra, eller förklara, att den har denna egenskap.

Risberg har ett förslag om ”hur man kan lösa det dödläge som tenderar att uppstå mellan de som accepterar misstagsteorin och de som förkastar den”. Han säger:

I stället för att bara insistera på våra intuitioner åt det ena eller andra hållet så kan vi försöka skärskåda vår åsiktsmängd någon annanstans i stället. I synnerhet kan vi ifrågasätta de antaganden som ledde fram till dödläget. Även om dessa antaganden verkar rimliga vid ett första påseende, så kan de vara värda att ge upp om det är vad som krävs för att vår åsiktsmängd på det hela taget ska bli så koherent som möjligt.

Javisst. Det är ett helt normalt tillvägagångssätt. Det var också det jag tillämpade när jag försökte underminera Olsons argument för misstagsteorin, genom att försöka visa hur till synes helt analoga argument för andra teser verkar helt orimliga.

En sak bör kanske tilläggas. Jag är (tillsvidare) non-naturalist i den meningen att jag tror att det finns (*icke-naturliga*) normativa fakta. Men det innebär inte att jag tror att *alla* normativa påståenden är antingen sanna eller falska. Jag misstänker att en del varken är sanna eller falska.